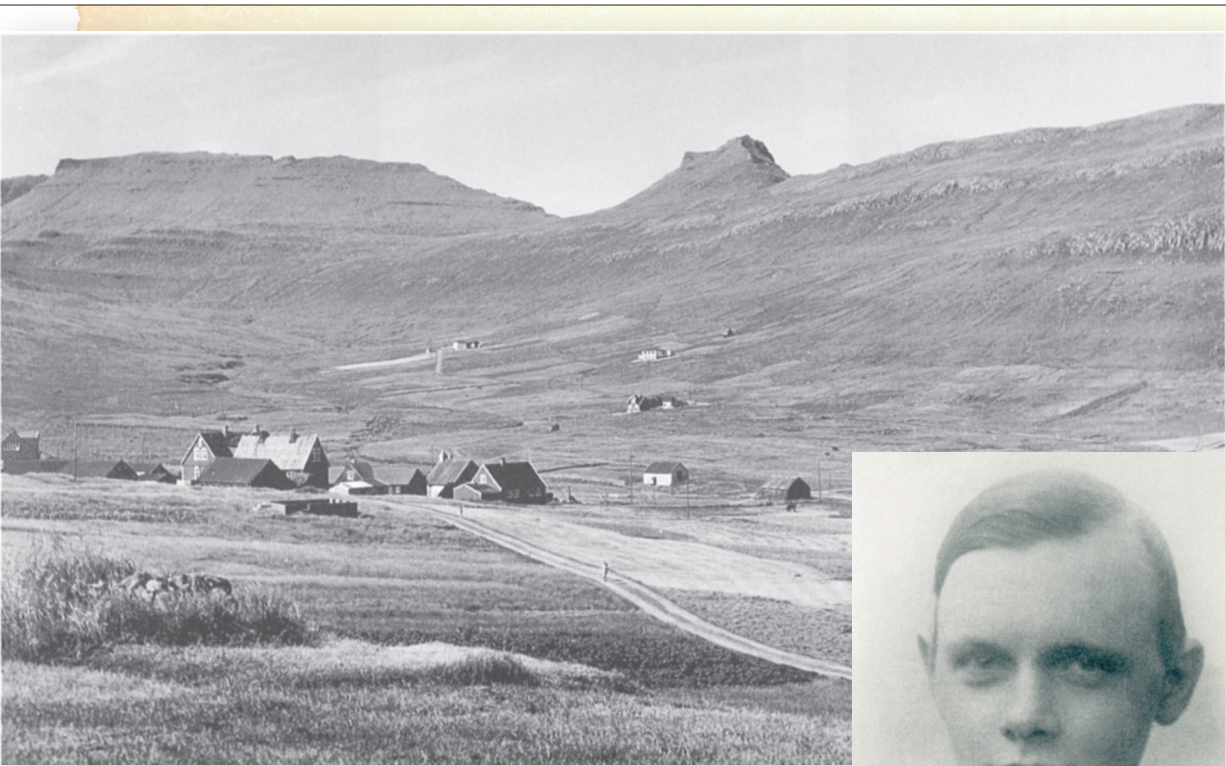

Komandi partur
Komandi tveir partar verða frásøgn
hjá Esmar Fuglø, sum var ættaður
av Viðareidi.

Øravíkar bygd í 1950-unum.

heldur hetta vera í lagi, tí hann hevði tungt hús, men sjálvur fór hann at drepa eina kúgv.

Hans Petur var 38 ára gamal og eftir sat einkjan Lena við sjei børnum. Tað áttanda bar hon undir belti. Tveir mánaðar seinni fekk hon son, sum bleiv kallaður Hans Petur eftir pápanum.

Jóan Petur og Lena Mortensen, kongsbóndahjún Úti í Garði, mistu tveir synir við Grana. Mortan var 22 ára gamal, og Johannes Evald var 17 ár.

Mortan var komin til giftingar og genta hansara Elisabeth Gaard í Trongisvági, fekk stutt eftir eina dóttir, sum var kallað Mortina eftir pápa sínum.

Teir triggir dreingirnir, sum doyðu við Grana, vóru systkina-børn.

Sótu illa eftir

Tað vóru fleiri greinir í Føroyatíðindi, sum lýstu sorgina. Ein X skrivaði millum annað:

Den frygtelige Ulykke, som har ramt saa lille en Bygd som Ørdevig, hvor 5 raske unge Mænd er blevet revet bort, har sat alles Sind i Bevægelse, og de stakkels Mennesker, der sidder tilbage i den tunge Sorg kan være vis paa vores dybe Medfølelse.

Mortan Mortensen f. 5.10 1908

Petur Mohr Mortensen f. 23.11 1883

Johannes Hammer f. 16.10 1912

Johannes Mortensen, 26.12 1912

Hans Peter Poulsen, f. 23.11 1892

Det er naturligvis ogsaa smukt, at man viser deltagelse i deres sjælelige Smerter, men man maa ogsaa tage en anden side i Betragtning, nemlig den, at Familjer har mistet deres Forsørgere, saaledes at maaske økonomiske Sorger følger sig til det smertelige Tab af deres Kære.

Síðan verður mælt blaðnum til at fara undir eina peninginainnsavnan, og tað ger Føroyatíð-

indi eisini. Greitt var eisini frá hvat ið var komið inn og hvør ið hevði latið. Eina ferð varð innkomna upphæddin kr. 265, og var hetta nokk so fitt tá í tíðini.

Hetta er so tað, sum Siðsøgan kann greiða frá skaðagrindina og vanlukkuna í Øravík.

Hetta eru bara nakrar av teimum vanlukkum, sum hava myndað okkara samfelag og samleika.

Frásøgn um Petur í Køkini:

Tá ið “Slangan” fór á land 16. februar 1900

Í sambandi við umrøðuna av skaðagrindini í FF-blaðnum í 2005 fekk blaðið eisini hesa frásøgnina frá Bjarna Skaalum um Petur í Køkini, sum var tann einasti, sum bjargaðist av teimum holvdu bátunum.

Ofta hevur verið skrivað um og sagt frá hendingum og brøgdum. tá Tvórá-skipið Slangan fórst á Hvalbiarsandi í einum herviligum ódnarveðri.

Umframt tað, ið stendur í Siglingarsøguni, kann tað kanska vera áhugavert at leggja afturat tað, sum faðir mín – Einar Skaalum – segði mær frá einaferð á vøri 1962.

Óli vestan Tún var handilsmaður í Hvalba. Óli handlaði fyri Mortensens handil á Tvøroyri. Dóttir hansara Elsebeth Kristine Skaalum var gift við Jógvan Mortensen, keypmanni, Tvøroyri (1846 – 1914).

Hendan áður nevnda dagin í februar, kom “Slangan” um 2-tíðina við vøru til handilin Vestan Tún. Hetta var ein hampiliga góður dagur, men trýst var í luftini og dimmilt var í veðrinum. Sjógvurin var tungur, men lítið og onki lot – tá.

Ætlanin var at gera seg lidnan við lossingina sama dag, men út á kvøldið máttu teir gevast, tí tá fór veðrið at øtla so mikið, at tað ikki var ráðiligt at halda áfram.

Og veðrið stóð bara við og versnaði, so tað var ikki hugsingur um at fara nakran veg. Tá ið liðið var væl út á náttina, hoyrdu fólk á landi tokulúðurin og skipsklökkuna á “Slanguni. Tað boðaði ikki frá góðum í hesum óhugnaliga náttarmyrkrinum. Men hvalbingar vóru kvikir av koyggjuni og komu til hjálpar.

Skálagarður lá næstur, tí mundu eisini skálamenn vera bæði fyrstir og flestir.

Tað var øllum greitt, at stórus vandi var fyri hond. vindurin var vaksin til rokstorm, so “Slangan” dró akkerini og dreiv inn á sandin.

Allir menn komu saman á Mølini og tosaðu um, hvat gerast skuldi – og tað var ongin tíð at drála.

Við Petur í Køkini á odda, vóru allir skjótt samdir um at velja rætta bátin, sum kundi fara út at bjarga manningini á “Slanguni”.

Avrátt varð at fara út við Giljabátinum, ið var eitt stórt 10-mannafar. Síðan mannaðu teir frægastu menn av Skálagarði bátin og lögdu til brots. Menninir vóru hesir: Petur í Køkini, Napoleon Skaalum, vestan Tún, Poul Uppi í Garði, Lávus Holm (í Køkini), Jógvan Nattestad, Rasmus Sigerskjöld, húskallur vestan Tún, Kristian á Bakkanum, Niels á Bakkanum, Niclas uppi í Garði og Dánjal í Garðsenni.

Teir settust til árar og lögdu frá landi. Fyrst vóru tvær royndir gjørdar, men hvørja ferð eydnaðist at sleppa út til skipið av Mølini, og báðar ferðir endaði báturin heilt niðan um “Skørinu” – langt uppi á sandinum. Men báturin bleiv so drigin út eftir Skálabakka, oman aftur á Mølina.

Tá ið lagt var út á triðja sinni, vóru teir bara 7 mans

eftir á 10-mannafarinum.

Hesaferð høvdu teir eftirstjóra á honum. Annan endan hildu menn í heilt uppi í sandinum fyri at rennisjógvurin, sum var av tí grovasta, ikki skuldi snara bátin tvøran.

Tær báðar fyrru ferðirnar, kom hann ikki nær námind “Slanguni”, men hesaferð eydnaðist at sleppa heilt upp á síðuna av skipinum, sum nú lá tvørt fyri í briminum og lívdi av tí sama eitt sindur, nú ið báturin var skotin út av sandinum.

Øll manningin á Slanguni – 5 í tali – var til reiðar í røttu lètuni og slapp í bjargingarbátin í øllum góðum, og tað var alt í einum, at ein fylling tók bátin inn á sandin. Hann var í somu øði drigin upp á land og settur niðan í “Fútagarðin”.

Petur í Køkini fór við tí yngsta av manningini, Dánjal Vejhe (Heygsbóndin), á bakinum líka heim á Skálar.

Dánjal var bara 15 ára gamal tá, og var illa komin á hold, sum vera man.

Tá ið Petur í Køkini og Dánjal vóru komnir út til kelduna á Bakkanum, har umleið, krambúðin vestan Tún stóð, stóðgaði Petur á og hugdi yvir á sandin. Tá sá hann, at Slangan flaknaði í brimbrotunum: so tað var í evstu løtu, at hjálpin náddi teimum neyðstøddu.

Hinir av manningini á Slanguni vóru:

Hans Pauli Kjærbæk, Nellie Palli róptur. Hann var kendur um allar Føroyar, bæði sum skipari og sjógarpur fyri mongu brøgd síni.

Bestimaður var Jens Michael Jensen. Hinir báðir vóru Dánjal Johan Kjærbæk, (bróður Nellie Palla) og Palli í Mýruni. Palli var ættaður úr Øravík. Hinir vóru allir úr Porkeri.

Fyri betur at lýsa, hvussu ringt veðrið var, kann her verða skoytt uppi, at brosmur og smáfiskur lógu vestur ímóti húsunum á Heyggi, og træbrúgvín, sum lá um ánnu á Skørinum, aftan á ódnarveðrið lá uppi í Hamarsmýrum, meðan ein lossijakt, sum teir hjá Mortensen áttu og var fortøyd í Hvalba, lá hálvt uppi á bakkanum, har húsini “við Bakkhús” nú standa.

Tá dóttir Dánjals í Búðini (sum Dánjal Johan Kjærbæk varð róptur) seinri giftist til Sumbiar, var Petur í Køkini júst og ferðaðist har suður. Tá ið Dánjal frætti, at Petur var staddur har í bygðini, leitaði hann Petur upp og bjóðaði honum við í brúðleypid.

Tá teir heilsaðust, kysti Dánjal hin á kjálkan, so rørdur var hann, nú teir sóust aftur – fyrstu ferð síðan “Slangan” fór á land í Hvalba.